

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények czimzandók.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy hónapra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Bánffy levele.

Bánffy Dezső br. — úgy látszik — megrigyezte kollegájának: a borbély legény kinézésű, kis kokett Wlasitsnak a levélírás terén elért sikereit. Ő is levelezni kezd.

Ez irányu első kísérlete az aradi Mungók vezéréhez van intézve abból az alkalomból, hogy azok a politikai heloták a Lloyd klubbot faképnél hagyott Hieronyminek bizalmatlanságot szavaztak és egyidejűleg Bánffy ur előtt nagy alázatossággal meghajtották hajlongásában kiprobált derekaikat.

Ha nem Bánffy Dezsőről volna szó, első sorban a jó ízlés nevében tennék kifogást e levél ellen, mely elklarás bizonyítéka annak, hogy Magyarország miniszterelnöke megfigyelve a nagy közjogi állásával járó kötelezettségekről, az azzal járó nybuszt párt demonstrációkhoz kölcsönzi oda. De hát Bánffy Dezsővel állunk szemben és így jogosulatlan volna a jó ízlés követelményeivel előhozakodnunk.

Nem lehet azonban elhallgatnunk Bánffy ur levelének két jelentőségteljes mozzanatát. Első helyen figyelmet érdemel ugyanis az, hogy Bánffy akkor intézte levelét az aradi hívekhez, mikor azok bizalmatlanságot szavaztak Hieronyminek. Ezzel tehát a helyeslés pecsétjét ütötte egy olyan actiora, amely kifejezetten egy volt dissidens és még hozzá egy volt miniszter ellen irányult. Itt jelentkezik tehát első határozott kísérlete a kilépettek terrorizálására irányuló hivatalos actionak.

Nem beszélünk többet erről, csak constatáljuk, hogy a hatalmi gőg elbizottságának brutalitásában idáig még az a Tisza Kálmán sem ment el, akit különben mesteréként követ Bánffy Dezső.

A boszniai occupatio idején tömegesen hagyták el Tiszát hívei, de sem ekkor, sem pedig később a véderővitáról, mikor pedig állása hatalmasan megrendült volt, nem tett olyan irányu kísérletet, a mely a kilépettekre való nyomás látszatával bír.

Bánffy Dezső ur azonban e tekintetben is tul tesz Tisza Kálmánon.

Ez az aradi levél egyik figyelmet keltő momentum.

De van abban egy másik, még érdekesebb pont.

Az t. i., a hol Bánffy ur kereken kijelenti, hogy ő nem látja szükségét a szansactiók keresésének.

A multkor Paskievitset juttatta eszünkbe Bánffy magatartása.

Az aradi levél e passzusa Windischgrätz herczegre emlékeztet. Arra a Windischgrätzre, a ki a magyar országgyűlésnek a szeme közé vágta az unbedingte Unterwerfung hirhedt jel-szavát. Hozzátette ehhez, hogy lázadók-kal nem alkuszik. És Bánffy ur is, a ransanctiók visszautasítása után nyomban lázadásnak minősíti az ellenzék magatartását. Egészen belétalálja tehát magát a Windischgrätz herczeg szerepébe. De arról — úgy látszik — megfeledkezett, hogy azt a Windischgrätzet, a ki nem akart szóba állni a lázadó magyarokkal, a szabadságharcz dicső honvédei a végén seregéstől kikergettek a magyar földről.

Dr.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, decz. 20.

Tegnap táviratunk azzal végződött, hogy gróf Apponyi Albert a tegnapi országgyűlésen egyikét mondotta el legfényesebb beszédjének, a melyben meggyőző érvekkel mutatta ki, hogy az ellenzék meggátolni igyekezett a 67-es alap elferdítését, kijátszását — a mely veszedelmesbb minden módosításnál, — az által, hogy nyilatkozatot kívánt a kormánytól; nem arra, hogy a törvényt az ellenzék kívánsága szerint értelmezéshez, hogy állja e a szavát. Ezt a nyilatkozatot a mai napig meg nem kapta. E helyett a kormány és pártja a többség forradalmát állítja fel a parlamentárizmus, az alkotmányos uton egyedül bent a Házban

alakulható többség joga ellen. Ennek a forradalmi kísérletnek sikerülnie nem szabad!

— Ha tehát, végezte be Apponyi — kísérletet akarunk tenni a normális helyzet visszaállítására, távolítsák el annak legnagyobb akadályát — a Tisza-lexet!

Háromnegyed 2 órakor végezte Apponyi beszédét, mikor a jegyző Károlyi István gróftól szöszölt fel, de azért mégis mindvégig feszült figyelemmel hallgatták a közel egy órányi időt igénybe vevő beszédet. A nagyérdemű beszéd éles, metsző, szinte kíméletlen volt. Súlyosan elítélte az egész rendszert, a mely elhagyta az erkölcs és tisztesség alapjait. Ennek a rendszernek össze kell omlania, mert — ugymond — csak nem akarják elhítni, hogy a koronás király, a ki előtt tisztelettel hajlik meg az egész világ, hajlani fog a kormányelnök hazafiatal és erkölcs-telen ajánlatára és semmibe vegye a saját esküjét! Meg vagyok győződve — folytatta — hogy ezt a hangot meghallja az egész ország, meghallja a király is!

Heves lelkesedés fogta el az egész ellenzéket, a mi kiáltó ellentétben volt a jobboldal csüggedt, ritkult soraival. A nagy erkölcsi igazságok, a melyek a ma elhangzott nagyjelentőségű beszédekben olyan fényes diadalt arattak, rendkívül nyomasztólag hatottak arra a pártra, a mely napról-napra jobban érzi, miként siklik ki lábai alól a talaj. A képviselőház tagjai ennek a két különböző érzésnek: a lelkesedésnek és csüggedésnek hatása alatt oszlottak szét.

A politikai helyzet.

Budapest, decz. 19.

Karácsony előtt nem lesz elnöke a képviselőháznak. Az ellenzéki pártoknak egyértelműen hozott határozatait után ezt körülbelül bizonyossággal lehet állítani és így megvannak határozva annak a vitának a keretei is, melylyel ma a képviselőházban a válságnak egy újabb fejezete veendi kezdetét.

Josipovich Imre távozása, az elnökség lemondása, a lex-Tisza és a szabadelvű pártból ezzel kapcsolatban történt kilépések szolgálatják majd a felszólalások anyagát. Tehát csupa olyan tárgy, mely eddig szőnyegre sem került és így, míg egyrészt bizonyos, hogy új és érdekes momentumok fognak a parlamentben elhangzani, másrészt az is kétségtelen, hogy szónokokban sem lesz hiány.

*

Asbóth János nem tudja megállni, hogy ha valahol benn van, onnan ki ne lépjen. Miután ez idő szerint a néppártban volt benn, onnan lépett ki. Kilépett pedig, mert dinasztikus és lojális érzelmei nem engedik, hogy a néppárt a kiegyezés meghiusításával az obszrukezió által a Kossuth-párt malmára hajtsa a vizet. Így valja ezt Molnár praelatushoz intézett levelében Asbóth, a ki ezáltal is hű maradt ahhoz a politikai különzködshez, mely őt ismertette tette. Asbóth János pedig egyetlen barátságot tehetne volí fegyvertársainak: lépjen be a kormánypártba.

Abauj-Tornamegye tegnapi közgyűlésén tárgyalta Csongrádmegyének az obstrukciót ellen irányuló átiratát. Hadik János gróf indítványára — a ki csak a napokban lépett ki a szabadelvű pártból — a közgyűlés az indítvány felett egyszerűen napirendre tért.

Gróf Zichy Jenő itthon.

A „Magyarország” egyik munkatársa elébe ment Fiumébe a hazatérő grófnak s meginterviewolta. A nemes gróf a következőket mondta el az újságíróknak:

— Nem volt egész idő alatt semmi bajom, egy negyedórát sem éreztem magam rosszul sohasem, — mondotta a gróf, a mikor őszinte örömmel időköztem a magyar földön a Magyarország nevében is és bámulatot fejeztem ki, hogy a nagy ut meg nem törte egy csöppet sem.

Vittünk magunkkal egy nagy láda orvosságot, a ládát föl sem bontottuk, pedig hivj-e el, nem valami kifogástalan francia könyhán éltünk. Állott ez a konyha ugyanis abból, a mit szerezni tudtunk; heteken, hónapokon át egyéb hus sem volt a szánkban, mint ha valamit löni sikerült. Orosz teánk volt, az igaz, azt ittuk viz helyett is, mert hát az igazi tea volt „minden nélkül”. Sé tej, se cukor.

Kilódtunk sokat, néha iszonyuan szenvedtünk a nagy melegségtől. Isten csodája, hogy meg nem betegedtem.

De hát én nem konzervatív ember vagyok egészséges dolgában. Voltak olyan állomásaink, a hol délelőtti 10 óratól délutáni 4 óráig 38—40 fok meleg volt és a mint a nap leszállt, 2—4 fokra szállt le a temperatura is. Ha éjszakára a hideg jól összehuzott bennünket, délelőtti ismét kinyújtott a melegség és visszanyertük a régi nagyságunkat. (Pedig jóval nagyobb ott a gróf, persze hírnévben.)

Néze, itt van ez a feketesárga keretes, kétféjű sasos német passzus. Három esztendei érvényességgel állította ki a német külügyminisztérium. Érvényes volt az egész orosz birodalomban. Kinában és mindenütt, a hol külső összeköttetéseink lehetnének — ha volnának. Ez a passzus meglehetősen megajánlott engem a hatóságoknak és nem tudom, ez az ajánlat okozta-e, vagy az idegen hatóságok kevés előzékenysége, szeretetreméltósága,

oda már elmehet a leány kendő nélkül is, ha szép simára van fésülve.

Alig is várja a délutánt s Isten tudná megmondani, hányadikszor nézi meg magát a tallér nagyságu tükörben, melyet hasonló alkalmakra a ládafiában rejteget.

Édes anyja nem is állja meg szó nélkül és mérgesen rival reá:

— Mi bajod van annyit azzal a ládával? Tán a Dárius kincsét őrizzed benne?

— Azt nem őrzöm, hanem hát izé . . . tudja kigyelmed.

— Hogyne tudnám! Tudom, hogy a mostani leányok csak hiábavalóskodnak. Csak tavaly vettél urvacserőt s már az eszed fut a legények után. Egyebet se teszel, minthogy pucézzolódol s a legényeken jár az eszed.

Talán se szeri, se száma nem lett volna a felsorolandó hiábavalóságoknak, ha a barátnékné bé nem kiáltanak a kapun:

— Lidike, huzza má' Peti!

Hát ki itéli el Lidit, hogy még köszönni is elfelejtett anyjának, úgy kitérült az ajtón.

Istenem, hiszen ide hallszik a muzsikaszó a Nyárad-partról, hol a malom előtt mulat az ifjuság.

Ott van apraja-nagyja és foly a „vármegyes” lelkesen, közbe-közbe belekurjant egy-egy legény: „Rajta lábam, járjad most, nem parancsol senki most.”

Kopog a magas sarku csizma, libben a bő ranczu társzlis fersing, hóféhér ingváll s kipirolnak az egészséges arcok.

Sándor Lidikével járja olyan délcezen, hogy megrigyelhetné tőle akármelyik salon-tánczos.

de igazán kijutott a tiszteletből mindenütt és ajtó, kapu egyaránt megnyílt előttem.

Mostani harmadik utamban jóval előbbre jutottam, mint második utazásom alatt. Ma már azt mondhatom, hogy a származás analógiájára vonatkozólag oly kétségbevonhatatlan bizonyítékok birtokába jutottam, amelyek a leghatározottabban indokolták teszik, hogy ott keressük eleink őshazáját, a hol én ke-
restem.

Bejártam a kalmukok, az ostyákók földjét, ott bejártam a Don és a Volga elágazásánál, a hol a népvándorlás kezdetének nyomai megvannak. Átmentem a Felső-Uralon, az ostyákók és vogulok vidékein, az Altájín át vissza felmentem Angorán, a Buriatok földjén Irkutsba, felkerestem és bejártam a tunguzok, csudok és mongolok törzseit, különböző fajait. Urgán át behatoltam Gobiba, a hol 4—5 hetet töltöttem el és pontosan arra az időre, a melyet jóelőre kiszámítottam, elérkeztem Pekinkbe.

Czifra idők jártak ott akkor, a fejetejére állított ott mindent a császárné. Körülbelül olyan állapotok voltak ott, mint most nálunk, csak azzal a különbséggel, hogy a kormány nem fejezteti le nálunk az ellene vétéket. Ott abban az időben annyi miniszterfejt szabdalt le a hóhérr, hogy utcákat lehetett volna velük kirakni. Li-Hung-Csangot is akkor csapák el hivatalából. Őt szegényt lassu kínzásnak vetették alá. Tizenkét hivatala volt, mint nálunk egy jó kormánypárti embernek, de három nap alatt elvesztette mind a tizenkét hivatalát. Mai napig sem érem, hogy a miniszterekkel együtt és velük vegyesen miért fejeztették le tizenkét szobaleányt, vagy komornát is.

A csungli-jamennel, vagyis a kínai külügyi hivattal sok bajom volt. Én tudtam, hogy mit keresek náluk, de ők sehogysem akartak megérteni. Három négy napig tartott a jegyzőkönyvi parlamentirozás, végre megadták a végleges választ, azt mondták, hogy keressek, kutassak. Szereztem is ott rengetek sokat, gyűjtöttem, jegyeztem és ezek lettek utazásomnak legérdekesebb eredményei.

Végtelenül sajnálom, hogy ezekre nézve most részletesebb felvilágosítást nem adhatok, de ezt a sláger budapesti felolvasásom idejére tartogatom.

Pekingből Takuba, Singaporéba vitt az utam, de Colombo, Sumatra, a Filippi-szigetek sem kerültk el figyelmemet. Ott voltam Adenben, bebukantottam Szomáliába, majd onnan Port-Saidba kerültem. Eredetileg ott akartam hajóra szállni, de lekéstem a Lloyd-gőzösről, az ismaili hajóra szálltam tehát, a melyen egy pestises beteg is volt. Mindenki megjárd, én nem féltem a pestistől sem. Engem mindig az a tudat tartott fenn, hogy utammal missziót teljesítek és ha a magyarok Istene azt akarja hogy feladatomat bevégezzem pestis által sem hagy elveszni.

Elmentem Kairóba, voltam Eajumban, a hol a khedive végtelen előzékenységgel fogadott. Tiszteletemre diszeldadás, diszebed volt. Alexandriából kerültem Brindsibe, onnan

S a tavaszi napsugár rá veti éltető fényét a kipirult arcokra és belopózkodik a szívek mélyébe.

És ott aztán nagy riadalmat okoz e néhány szó:

— Tudod-e Lidike, hogy bévettek katonának?

— Ne mond!

— Igaz ez!

S vége a jó kedvnek, a csipkés zseb-kendő mindegyre valami porszemet töröl ki az elborult szemből . . . s a nóta is mintha szomorubbá válnék . . .

Üres lett a mező, hangtalan a fák lombja, melyet minden szellő-libbenés gyé-
rebbé tesz s zörög a száraz avar a léptek alatt. Fecske madár, gólya madár jobb hazát keresett, a sárguló erdőből megjött a faluba a kis czinke s a zöld begyű csiz, itt az ősz, a katona állítás ideje.

Tegnap estétől fogva foly a bucsuzás a korecsában s csak a fenn való Isten tudná megmondani, hogy hányszor kukucskáltak bé a leányok az ablakon, könnyelt szemekkel, szorongó szívvel hallgatva a nótát, mely csak ott azon frissében termett.

Elvisznek már engemet katonának, Rám van épen szüksége a királynak; Itt hagyom én a falumát s anyámat, Hej, csak magammal vihetném babámat!

A viradattal kikerül a muzsikaszó az utcára, a bíró sietti a legényeket, messzi a város, jó lesz elindulni, még bajba jöhetnek a késés miatt.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1898. december 20.

A tavaszi napsugár.

Rajz a székely népeletből.

Irta: Harmath Lujza.

Zsupsz!..

Az a tojás, a mely az eresz aljáról a Lidike fejére esett, nem volt nagyobb egy csöpetnyi diónál s mégis akkora ijedelmet hozott, hogy megérté volna az egész templom tornyát. A manó vinné is el a menyinyi galambtojás van a világon, ha nem tud rá vigyázni, kinek a jó szerencse adta! Már ki is hallott ilyent?..

Lidike templomba készül, szép, új kendő van a fején, melyet vásárfiában kapott az apjától és ime azok az ostoba galambok olyan megbocskáthatatlan hibát követtek el rajta, hogy még erősebb szívü emberi lény is, mint Lidike, sírva fakadt volna a mián.

Enyje, enyje! Most már ott lehet az új pap, a szép beköszöntő, a délutáni táncz, ha a szép keszkenőt nem viselheti a fején.

Lidi előbb megjárd a dolgon, majd haragosan nézett fel a háztetőre, hol röpökde zugva-bugva folyt a létért való galambtusa, míg utoljára eltört a cserép s a könnyek süri csöppekben futottak le kipirult arcán.

— Ides!..

Anyjához kiált be a pitvarba (kihez is folyamodnék ilyen nagy elkéserevésben?) s mégis úgy történt, hogy mikor pár perc

mulva az aggódó anyai hang szólongatja, alig veszi észre.

Figyelme egészen másfelé térült.

Az a hóféhr galambpár ott az eresz alján édes csók közepett ünnepli az örök törvény tavaszi ébredését s Lidike keserves könnyei között is mosolyogni kezd.

Ime csak most siratta tönkrement szép kendőjét — melyet bizonyára irigyeltek volna társnői tőle — s lekébe hirtelen valami csodálatos béke, édes megnyugvás szállt s úgy érzi, hogy azért a hóféhr pár galambért már a többire sem haragszik erősen.

Ugy eltud gondolkozni rajta s szinte, ijedten rezdül meg, mikor a szomszéd sóvény mellől megszólal egy jól ismert hang.

— Hát nem jössz templomba, Lidike?

— Én bizony mennék, de . . .

— Tán bajod esett?

— Az ám, még nagy! A galambok . . .

— A galambok? . . . Hát mi a manó bajod van a galambokkal?

— Jaj, el se mondom Sándor!

— Nem-e? Nó néztek oda! Tán ki-

dőlt a világ a sarkából, vagy mi?

— Az nem, de az új keszkenőm,

— Bajja van?

— Még nagy.

— Ne beszélj! A galambok?

— Azok, meg a tojás.

— Enyje de kár! Hát a tánczba sem

jössz?

— Hogyne mennék! De elmegyek bi-

zony.

— Ugy má' jó. Isten áldjon!

Elhallgattak. A legény egyet lóditott pa-

SIPOS TESTVÉREK

czipő-, kalap-, fehérnemű- és uridivat-áruházában,

Belmagyar-utca 3. szám.

Nagy választék: férfi- női- és gyermek posztó czipők, csizmak, Jager alsó ingek és nadrágok, harisnyák, keztyűk, téli sapkák, sárczipők női 1-25, férfi 1-60. Nyakkendő ujdonságok.

844-42-50

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Kizárólag Deczember hó 25-ikéig az összes téli árakat leszállított árban kiárusítják

egyenesen Triesztbe, míg végre itt fiumében magyar földre léphettem.

Pár napig azért vesztegeltem ott, mert a nagy melegből nem akartam egyszerre a hidegbe jutni. Itt aklimatizálódtam, de őszintén megvallva, nagyon vágyom már, hogy otthon lehessenek.

Hogy a civilizálatlannak mondott Oroszországban mennyire méltányolták utazásom tudományos célját, annak bizonyosságul megmutatom Önnök Basily külügyminiszeri államtitkárnak, egy mindenható urnak a következő levelét, melyet hozzám intézett.

A levél így szól:

Szt.-Pétervár, 1898. július 15.

„Kedves gróf ur! Visszatérve idegenhöl, itt találom július 5-iki levelét. Egy pillanatot sem vesztegetve, táviratilag juttattam önökhöz válaszon, egyidejűleg pedig táviratoztam urgai főkonzulunknak, Schichmanevnek, hogy:

1. önt utatársával együtt helyezze el a főkonzulátusi épületben;

2. hogy tőle telhetőleg megkönnyítse önnek pekingi és gohli karavánja szervezését;

3. hogy visszatérése alkalmával szerelje föl önt igazolvánnyal, hogy gyűjteményei az orosz vámon átjussanak.

Vonatkozással a 2. pontra, egyuttal a pénzügyminiszterhez is fordultunk, hogy közvetlen utasítást kapjunk a kiaczhtai várná névre. Ugy véltem, hogy legjobb lesz, ha táviratozom, mert féltem, hogy jelen levelem, melyhez a Schichmarev-féle ajánlat van csatolva, nem éri el önt többé Irkutskban. Sietve küldtem el, hogy kellő időben érkezzen a fő kormányzó irodájába. Őszintén óhajtom, kedves gróf, hogy Isten pártfogásába vegye az ön útját és teljes jó egészségben érkezzen hozzánk Szt.-Pétervárra.* . . .

Hát igen, ha élek, február 1-én ismét Szt.-Pétervároiról leszek. Akkor megérkezik a sok holmi. Utból elküldtem 44 ládával, velem együtt 33 láda érkezik. Csak a gyűjtött állatok száma is több tizezerrel.

Roppant sok értékes lemezem és edényem van, a Nemzeti Kaszinóknak is hoztam valamit, a minék a konzervatív urak igen fognak örülni. Az az ajándéktárgy sok ezer esztendő.

Modern dolgot alig vettem valamit, csak a leányomnak hozok néhány kínai pongyolát.

Gyűjteményemet a Nemzeti Múzeumnak ajándékozom. Igen szeretném, ha ezek számára külön múzeum létesülne, vagy hogy legalább is együttes kiállításban mutathatnám be a dolgokat. Hallom, hogy a műcsarnok igen szép, alkalmas épület, — jól fűthető is, majd megkérem Wlassicsot, engedje át nekem pár hétre.

Kis hajónk e pillanatban a révbe érkezett. Fiume kelkes lakosságának „Éljen!” és „Evviva!” kiáltása közt sietett a gróf pudesztához — teára.

Esti 6 óraker kelkes bucsuzásnak voltam tanúja. A fiumei perronon annyi ember talán még sohasem szorongott. A míg a gróf alakját látni lehetett, a míg a szalonkoosi, mely őt a fővárosba vitte, el nem tűnt sze minék elől kendők lengettek, éljenzés hangzott. Az egész haza nevében Fiume magyarsága rótt a tisztelőtől a főúr iránt a ki lakadatlan munkásságával éreznél is marandóbb emléket biztosított magának.

mpl.

A mit sokaknak kell tudniok.

A szesz, a bór, sör fogyasztás dolgában 1899 január 1-ső napjától kezdve új adórendszer lép életbe.

Ezen megváltozandó adó rendszer által nagyon sok embernek igen jelentős érdeke van érintve és nagyon sok embernek tud-

mást kell vennie erről, hogy január 1-én tul minő fogyasztási czikkok után mikép kell a fogyasztási adóterhet hordoznia.

Ilyen dologban első sorban a kereskedelmi és iparkamarák volnaának hivatala a nagy közönséget alaposan és részletesen tájékoztatni ama alapon is szükséges tudni valókról, melyeket a megváltozott adórendszer megkövetel.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara ezt a kötelességét — sajnos — nem teljesítette, holott éppen ilyen dolgokban várna reá az a feladat, hogy e nagyon is életbe vágó kérdésben a kamara kerületének közönségét a legalaposabban tájékoztassa az ügy minden részletéről. Ezt mellet elvárhatja a kamaráktól az a közönség, a melynek érdekei védelmére rendelve van, s ha ez a kamara e nemű kötelességét felismeri, akkor már régóta meg kell vala adni ezt a nagyon is szükséges tájékoztatót.

Konstatálhatjuk hogy az ország társakamarái ezt a kötelességet teljesítették is, s minthogy mi is nagyon fontosnak tartjuk a dolgot a mi kamaránktól átvállaljuk ezt a kötelességet s az *aradi* kamara hivatalos közlése nyomán ezeket a szükséges tudnivalókat ezekben ismertetjük:

Az 1899. évi január elsejével lépnek életbe a *szeszforgalmi adóról és a cukor és sörfogyasztási adóról* szóló új törvények. Ezeknek végrehajtása iránt miniszteri rendelet adatván ki, nehogy az érdekelt felek a törvények és a rendelet nem-ismeréséből származólag önhibájukon kívül magukat zaklatásoknak és esetleg büntetésnek tegyék ki, az alólított kereskedelmi és iparkamara szükségesnek látja az érdekelték figyelmét a következőkre felhívni:

1. Az összes raktárakban, kereskedésekben és egyéb üzletekben, valamint háztartásokban 1899. évi január hó első napján készletben talált *minden égetett szesz folyadék* (tehát az arrak, rum, cognac, az essenciák, a sósorszessz és likörök is), a *cukor*, továbbá a *cukorkák*, a kandírozott gyümölcs, a csokoládé és a csokoládé-gyártmányok, végül a *sör* pótdó aláesik.

Kivételt képez ez alól az adómentesen saját fogyasztásra főzött pálinka, a magánfelek birtokában levő 25 liternél kevesebb likör, 10 kilogrammnál kevesebb cukor és 5 liternél kevesebb sör.

2. A *pótdó összege*, mely a felsorolt áruk után fizetendő lesz, a következő:

a) égetett szesz folyadéknaál a bennök levő szesz minden literre után 15 kr, tehát 100 liter 30 fokos pálinkáért 4 frt 50 kr, 40 fokos pálinkáért 6 frt, 50 fokos pálinkáért 7 frt 50 kr;

b) likörnél a bennök foglalt szesz minden literre után 15 kr, szeszforgalmi és azonfölül a likör mennyiségének minden hektoliter után 2 frt. cukorfogyasztási adó, tehát egy hektoliter likör után 7 frt 25 kr;

c) 100 kilogramm tiszta sulyu cukor után 6 frt cukorfogyasztási adó;

d) 100 kilogramm tiszta sulyu cukorkák után 5 frt cukorfogyasztási adó;

e) 100 kilogramm tiszta sulyu kandírozott gyümölcs után 4 frt cukor fogyasztási adó;

f) 100 kilogramm tiszta sulyu csokoládé és csokoládé-gyártmány után 3 frt 50 kr. cukorfogyasztási adó;

g) egy hektoliter sör után 5 frt sörfogyasztási adó.

3. Mindazok a kereskedők, a 1899. évi január hó 1-ső napján a fentiek szerint megadótatandó készlettel bírnak és pedig a mennyiben készletük liköröknél 50 liter, más szesz italoknál 10 hektoliter-fokot (10 liter alkohol, mely 20 liter 50 fokos pálinkának felel meg), cukornál 20 kilogrammot, sörnél

pedig 25 liter meghalad, kötelesek ezen készletüket legkésőbb 1899. évi január hó 3-ikáig írásban, két példányban a legközelebbi pénzügyi szakasznaál bejelenteni.

A bejelentéshez szükséges nyomtatvány ivenként 2 krért az illetékes pénzügyi szakasznaál kapható. Mindenféle szeszszital ugyanazon egy bejelentő iven jelenthető, a *likörökről* azonban (minthogy azok czukorfogyasztási adó alá is esnek) külön bejelentő lap állítandó ki két példányban. *Külön bejelentést* kell tenni a cukor- és czukorárúkról és külön a sörrel is.

4. A bejelentett készletek után esedékes pótdót az eljáró pénzügyi közegek megállapítják és annak összegét készletek birtokosa a *bejelentés elintézésének napjától számított 8 nap alatt* az erre kijelölt pénzügyi hivatalnaál illetve *közégnél lefizetni köteles*.

5. A pótdó fizetésére megfelelő *részletfizetési kedvezmény* engedélyezhető azoknak, a kik azt vagyoni helyzetüknél fogva egyszerre lefizetni nem képesek. Annak, a ki ezt a részletfizetési vagy hitelezési kedvezményt igénybe akarja venni, ezért az illetékes pénzügyigazgatósághoz *még december hó vége előtt* írásban kell folyamodnia.

Tekintettel arra, hogy az ily kérvények nagy számmal adatkak be, hogy azok kellő időben elintézhetőek legyenek s a felek a zaklatásoktól menten maradjanak, *saját érdekeikben* ajánlatos, hogy a kérvényt illetékes helyen *minél előbb nyújtsák be*. Abban az esetben, ha a részletfizetési kedvezmény iránti kérvény a bejelentett készlet után kivetett adó esedékességének idejéig elintézve nem lenne, a fizetés helyén mutassák be az illetők a kérvény benyújtását igazoló feladóvevényt vagy a pénzügyigazgatóságtól nyert iktató számot.

6. A f. évi decz. 31-én *megszűnnék* a szeszitalmérés, cukorfogyasztási és a söritaladó beszedésére nézve kötött *bérleti megváltási szerződések*. — Az 1898. január 1-je előtti időből származó adókövetelések az adószedésre eddig jogosult felet illetik, ez azonban *köteles lesz nyolcz nap alatt visszatéríteni* a már beszedett szeszitalmérései, czukorfogyasztási és söritaladót az *adóköteles fél* részére ama készletek után, a melyek az illetőnél e czikkekből 1899. évi jan. hó 1-én készletben vannak. Az adószedési jog bérleti áttartott bérleti biztosítékot az illetők részére a pénzügyigazgatóság által mindaddig *visszatartatnak*, míg a bérlek az őket terhelő adóvisszatérítési kötelezettségnek meg nem felelték. A kinek a már lefizetett adóját nem térítének vissza, az forduljon márcz. vége előtt az illetékes pénzügyigazgatósághoz.

Bánffy leirata.

— Ellesett rendelet. —

Altalam kedves főispánjainknak a következők lesznek legkegyelmesebben elrendelve:

1. Öt nap leforgása alatt a törvényhatóságok egybehivatnaál és általuk nekem a legnagyobb foku bizalom szavaztatik.

2. A melyik főispántól keresztül vitetik az egyhangu szavazás, annak elismerésem és legmagasabb vállveregetésem mellett a gomblyuk-folytonossági hiány kigyógyítása is megadatik.

3. Aki által azonban nem vitetik keresztül a bizalom megszavazása, az általam elcsapatik, megorroltatik és semmiféle fölfelé való bukársra nem számíthatatik.

4. Jelen rendelet ellen működők névsora hozzám fölterjesztetni lesz parancsolva.

Bem-ünnepély.

Bem tábornok Kolozsvárra jövetelének 50. évi fordulójá alkalmából rendezendő ün-

— Ezen levelem adassék Virág Sándor kedves —

— Nős? . . .

— Bá — tyám — nak a 62-ik ezrednél.

— Tovább, tovább. A bátyádnak —

— Istáld meg szépen a jó királyt

Sándor, hogy má' eresszen haza. Mond meg, hogy én azt üzentem, hogy igen hosszú az a három esztendő. A milyen jó embernek mondják itt felénk a királyt, meg fogja hallgatni a kérésemet és haza ereszt bizonyosan, csak kérd jó szívvél.

A postás nevetve veti a betűket egymás mellé s fél szemmel mosolyogva nézi a mind jobban neki piruló leányt.

— Hát aztán irjam oda, hogy tiszteltetted és csókoltatod azt az édes *bátyádat* — — — vagy mi?

— Hát 'ízen — — — a ténsur jobban tudja, hogy mit kell írni.

— Persze! . . .

Ir, bevégzi, leragasztja s Lidi repeső szívvél fizeti meg az öt krajczárt s mihelyt haza megy nagy titokban (hogy csak a fél falu tudja) beszél a barátneínak, hogy ő milyen szép levelet vásárolt a postástól és elküldte Gyula-Fehérvárra a bátyjának.

És mikor két év múlva jó viselet következtében néhány legényt haza eresztettek a faluba és köztük volt Sándor is, Lidi meg volt győződve, hogy az ő levelének lehet köszönni, hogy a jó király egy évet elengedett a szolgálatból.

Már, hogy a postás ténsurat meghívja majd a lakodalmára, annyi bizonyos.

nepély sorrendjét már megállapította a bizottság. Ezt alább közöljük.

Emléktábla leleplezés.

— Decz. 25-én d. e. 11 óra. —

Az öreg honvédek az orsz. tört. ereklje muzeum helyiségében gyülekeznek s a 11. zászlóalj zászlója alatt vonulnak fel a Bem egykori lakása elé.

Az erklén az emléktábla előtt a nagy időkrol beszél *Szabó Samu* honvéd-egyleti elnök.

Deáky Albert, a muzeum elnöke, védelmébe ajánlja a táblát Kolozsvár városának.

Esterházy László dr. főjegyző, a város nevében a táblát a város védelme és gondviselése alá veszi s az épület tulajdonosainak figyelmébe ajánlja.

Szavalni fog Csoma Zsigmond egyetemi hallgató, beszédet tart Rajcsányi Béla egyetemi hallgató. A közönség a Rákóczy-induló mellett elvonul.

Este színházi diszeloadás, a melyben Bem tábornokról megemlékezés történik, — *nem lesz*.

*

Másodnapján d. u. 3 óraker tartandó ünnepély a városi vígadó nagytérmeben.

Hymnus. Énekl a kolozsvári dalkör. Nyitány. Játssa a zenekar.

Élnöki megnyitó. Tartja Deáky Albert. Visszapillantás a nagy idökre. Tartja Horváth Ignác alezredes, az ünnepély diszelnöke.

Emlékbeszéd Bem tábornokról: Tartja Hegyesi Márton történelőr.

Zene: előadja a zenekar.

Szavalt: előadja Kovács Gyula.

Szózat: énekl a polgári dalegylet.

Kossuth iduló: előadja a zenekar.

Belépő díj: tetszés szerint, az ereklje muzeum javára.

Este az Angol királyné szálloda külön termében társas vacsora, étlap szerint. Az estélyen megvendégelik szegényebb sorsu öreg honvédeket. Kezdeté 8 óraker.

*

Az ünnepély részletei ügyében tegnap d. u. gyűlés volt az ereklje muzeumban.

A gyűlésen jelen voltak: Deáky Albert elnök, Hory Béla alelnök, dr. Esterházy László főjegyző Kolozsvár város képviseletében, Kuszko István a muzeum igazgató öre, Nagy Pál honvédegyleti jegyző, Hegyesi Vilmos a Magyar Polgár szerkesztő, Szucsáky Imre tüzmeister, Pap Gábor festőművész, Bakó Lajos jegyző, Debreceeni Béla könyvtárnok, Sipos Károly; az egyetemi kört Rajcsányi Béla és Szabó Imre képviselték.

A választmány örömmel vette tudomásul, hogy a Bem emlék táblát Reimann Károly svéd gránitból, termés kő kerettel egészen díjtalanul készíti és már a munka annyira haladt, hogy csak a betűk kivésése van hátra.

A hazafias érzelütű polgár áldozatkésziségeért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. A tábla készítésénél irányításra Pap Gábor festőművész kérték fel.

Örömmel vették azt is tudásul, hogy a Nagy testvérek megígérték, hogy Csányi László kormánybiztosnak is készítenek majdan emléktáblát.

A gyűlésen felolvastott a nagy idők jeles történetirőjének és tanujának Kővári Lászlónak levele, melyben a Bem ünnep rendezése feletti örömének 25 frt adománnyal kíván kifejezést adni. A gyűlés kiűldöttségileg fejezi ki háláját az öreg tudós és akadémiai tag hazafias és nemes lelkiisége felett.

Gyűlésen olvastott Kolozsvár város tanácsának átirata, a melyben értesíti, hogy az emlék táblánál, valamint a redouti ünnepen képviselteti magát.

Felolvasták Biró Béla apátplébános, Török Sándor elnök, Hegyesi Márton leveleit, melyben hazafias készségükkel jelentik be s melyben örömmel vettek tudomásul. Bölöny József rideg hangu sorai felett napi rendre tért a gyűlés.

E levelek, valamint az ünnepély alkalmából keletkezett egyéb iratok, mint dokumentumai az 50 évi forduló alkalmából a hangulatnak, a muzeum levéltárában megőriztetnek,

A gyűlés az elnök életésével ért véget.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, december 20.

Népgyűlés.

A karácsony másodnapján délelőtt 11 óraker a vígadóban tartandó népgyűlés előmunkálatain serényen dolgozik az előkészítő bizottság.

A népgyűlésre meg lettek hiva az országgyűlési függetlenségi párt, a nemzeti párt, *Polonyi Géza*, *Bartha Miklós*, kik jelenleg egyik pártkörhöz sem tartoznak.

Eddig kiállításba helyezték lejeveteiket:

A nemzeti párt részéről:

Gróf *Apponyi Albert*,

gróf *Károlyi István*,

gróf *Zichy Jenő*.

Továbbá:

Polonyi Géza,

Bartha Miklós.

A függetlenségi párt még eddig nem tárgyalta az intéző bizottság meghívását, tárgyalta az intéző bizottság meghívását, tárgyalta az intéző bizottság meghívását, tárgyalta az intéző bizottság meghívását.

de mint magánuton értesültünk, a párt egy-két taggal feltétlenül fogja magát képviseltetni a nagyszabásúnak ígérkező népgyűlésen.

Ezenkívül, mivel az erdélyi részek több helyéről azt az értesítést vettük, hogy a népgyűlés iránt nagy érdeklődés nyilvánul, a népgyűlést intéző bizottság ennél fogva meghívta a népgyűlésre mindazokat a kiváló férfiakat, kik eddig is közszereplésükben arról tettek tanúságot, hogy nem a saját, de a nemzel jogos érdekeiért készek mindig sikra szállani.

*

A népgyűlés alkalmával a vígadó karzati helyei a hölgyközönség részére lesznek fenntartva.

E helyekre előlehet jegyezhetni az „Ellenzék” szerkesztőségében.

*

A népgyűlést intéző bizottság elnöksége kéri a bizottság tagjait, szíveskedjenek holnapról kezdve minden délután 5 óraker az „Ellenzék” szerkesztőségében megjelenni.

Beszámoló.

Mindenki megödbben
Anna furcsa dolgon:
Hogy választóinak
T i s z a beszámoljon.

Pedig ő megteszi,
S beszámol — hallatlan!
Pedig a Tisza-lex
Beszámíthatatlan.

— **Előkelőségek a lelki gyakorlatokon.** A kolozsvári r. kath. főgimnáziumban — mint már említettük — vasárnap óta az advent alkalmából lelki gyakorlatok tartatnak, melyeken Tomcsányi K. kalocsai jezsuita atya oktatja az ifjúságot a valláserkösi tudni valókra. Tegnap délután előkelő férfiak keresték fel a főiskolát, s voltak jelen a gyakorlatokon. Így: gr. *Majláth* Gusztáv püspök, báró *Jósika* Samu volt miniszter, gróf *Korniss* Viktor igazgató-tanács alelnök és *Kunecz* Elek, tankerületi kir. főigazgató. A vendégek nagy érdeklődéssel hallgatták a jezsuita atya ílehet és tanulságos beszédjét s a végén ki is fejezték előtte elismerésüket.

— **Szentgyakorlatok a kalazantiumban.** A kegyestanító rend Kolozsvári „kalazantium” nevű papnevelő intézetében tegnap este vette kezoeit a nagy hétea szokásos négy napi lelki gyakorlat. Ez alkalommal megjelent gr. *Majláth* Gusztáv püspök is, a ki maga vezette be a gyakorlatokat szép és hatásos beszéddel, melyet a növendékek nagy figyelemmel hallgaták.

— **Villamos vasut Kolozsvár és Gyalu között.** Még a tél folyamán hozzá kezdenek ahhoz a vasúthoz, mely Kolozsvár és Gyalu között tervezetik s melyhez a vonatató erőt a hidegszamosi vízesés felforgásával és dinamo gép után való fejlesztésével fogják előállítani. A villamos vasutat a Rákóczi-hegy alatt óhajtják elvezetni s megkerülve a Hójtát, ez erdő aljában megálló hely lenne s az államvasutak pályavandara közelében esatlakoznék a jelenlegi közúti vasúttal. Ez által a Rákóczi és Hója szőlők villáinak lakói is tulajdonosi télen-nyáron olcsó közlekedési eszközkhöz juthatnának s lehetségessé válnék a villákban a télen való kint lakás is. Másrészt nyári időben a főtérről a villamossal 10—12 krért kényelmesen a hójai erdő alá zónázhatnánk s nem kényszerülne a közönség poros országúton drága kocsi bért fizetni, vagy másfél óráig hegyet mászni míg a török vágás és hójai hogy csuszamlós, göröngyös utjain átvergődik. A Kolozsvár gyalui vasut személy és teher szállításra lesz berendezve.

— **Karácsonyi Sándor** ur, a Balázs-falván építendő ev. ref. templomra 5 frtot adományozott. A lapunkhoz jutottat összeget átkezeltek az ev. ref. egyház titkárához dr. Kádár József urhoz.

— **Kitüntetés.** A király Müller Ferenchez, a Kolozsvárt állomásozó 51. gyalogezred karmesterét, ezen minőségben kifejtett buzgó működéseért az arany érdemkereszttel tüntette ki. Ezen magas kitüntetés alkalmából üdvözlöjük a derék karmestert.

— **Az 1848-as honvédek részére adakoztak** decz. 19-én. Egy öreg honvéd bajtárs 1 frt, dr. Czikmantory ügyvéd 30 kr., dr. Hintz 20 kr., özv. Czetz Péterné 1 frt, Tamásy Gyula 50 kr., Inceze Elek 50 kr. Szekeres Róza Boérné urnő 50 kr., Lányi Benő 50 kr., Sárnga János 50 kr., Hübschmann Mór 30 kr., Farkas mikértész 30 kr., Buzetzkó M. 30 kr., Bréver János, 30 kr., Csernyánszky Lajos 50 kr., New-York 50 kr., Sámson 20 kr.

Verdi „Rekvium”-je Deésen. Érdekes művészi hirt hallottunk színházunk Deésről visszátér tagjaitól, Br. *Bornemissza* Károly főispán elhatározta, hogy *Verdi* hires „*Rekvium*”-jét elő fogja adatni a Deési színházban. — A nagy zeneművet a kolozsvári honvéd-zenekar, a kolozsvári színház énekes személyzete és elsőrendű énekesei adják elő. A művet *Stephanides* Károly tanítja be és fogja dirigálni a deési templomban. Br. *Bornemissza* dirigálni a deési templomban. Br. *Bornemissza* jó előre fel fogja kérni *Bölöny* intendánst, jó előre fel fogja kérni *Bölöny* intendánst, hogy a személyzetet elengedje, a mi nem is ütközik nehézségekbe, miután a „*Rekvium*”-et *husvét* nagy hetében akarják előadni, azon napon, milyen a kolozsvári színházban előadásokat nem tartanak. A vállalkozás anyagi ga-

ranciait Br. Bornemissza Károly főispán viseli. Mindenesetre eléggé nem méltányolható művészi esemény lesz ez, mely becsületére válik úgy, a tervezőnek, mint a városnak, a hol megfogják tartani.

József főherczeg köszönete.

József főherczeg magyaros, megleghangú levélben köszönte meg a Gyarmathy Zsigáné szerencse kívánatát; melyet a népszerű főherczeg honvédpáncsnoksága 50-ik katonai szolgálata 50-ik évfordulója alkalmából hozzá intézett. A főherczeg válaszában a többiek között ezeket írja: „A hála legbensőbb érzelmével vettem szíves üdvözlő levelét és legyen arról meggyőződve ngy, hogy nekem nagyon jól esnek az oly őszinte magyar szívemből eredő jó kívánatok, melyek nem udvariasságból származók, de inkább igazi hazafiasságból indulatból az öreg földi iránt. Ezért szívem mélyéből fakadt legőszintebb hálámát fejezem ki minden egyes szaváért, mellyel lekötöztetett...”

A mi ezentul következik azt szerénységből nem engedí az íróhoz közel tenni; hej! pedig be sok kis magyar tanulhatna belőle, hogy az igazi magyar, mint ír.

Katonatiszt nem tánczolhat.

Mint Bécsből jelentik, a hadtestparancsnokság értésére adatta a katonatiszteknek, hogy a királyné elhunya miatt tartó gyász alatt katonatiszt sem nyilvános, sem magános táncmulatságon nem tánczoljon.

A F. M. K. E. milliója.

Megemlékeztünk már róla, hogy Sembery Imre nagybirtokos, miután fogadott fiát méltatlannak találta jótéteményeire, összes vagyonát a Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesületre hagyta. Az egész vagyon körülbelül egy millió s ebből 63.000 forint értékű ingóság kiegészítésként a F. M. K. E.-et illeti a végrendelet alapján azért is, mert arra nézve Sembery Imre végrendeletét jogát már fogadott fia örökbe fogadási szerződésében fentartotta. Az ingóságok zár alá vételét az ipolysági járásbírósg a minap rendelte el és zárgondnokul Bartakovics Ágoston császári és királyi kamarást, szudi nagybirtokost nevezte ki. Az ingatlanokért azonban a F. M. K. E.-nek ugyancsak erős küzdelmet kell vinnia a Sembery kitagadott kiskoru fogadott fiával, illetőleg ennek támogatóival. De az egyesület sem enged a hagyatéki vagyonhoz való kétségtele jogából, sőt mint megirtuk már, felperesként meg is indította már a pört. Az ipolysági törvényszék a pör felvételére jan. 5-ikét tüzte ki. Ezenkívül a F. M. K. E. kérelmezte a pörnek telekkönyvi följegyeztetését, továbbá a vagyon zár alá vételét. Ha a pör a hazafias, kulturális egyesület javára dől el, ez a váratlanul jött nagy vagyon bizonyára közelebb hozza céljához, melynek eddig is sikeresen szolgált.

Egyleti élet.

Az E. K. E. építőbizottsága f. hó 22-én (csütörtökön) d. u. órákor a főtitkári hivatalban gyűlést tart. E gyűlésre a bizottsági tag urakat tisztelettel meghívjuk. Kolozsvár, 1898. decz. 20. *Melitskó* Frigyes elnök, *Fodor* János előadó.

Az E. K. E. balneológiai szakosztálya f. hó 23-án d. u. órákor a főtitkári hivatalban gyűlést tart. E gyűlésre a választmányi tag urakat tisztelettel meghívom. Kolozsvár, 1898. decz. 20. *Heppes* Miklós, elnök.

Az E. K. E. központi választmány a f. hó 27-én d. u. órákor a főtitkári hivatalban gyűlést tart. Ez ülésre a választmányi tag urakat tisztelettel meghívjuk. Kolozsvár, 1898. decz. 20. *Feilitzsch* Arthur elnök, *Radnóti* Dezső főtitkár.

Felhívás. A kolozsvári általános munkásbetegetsegélyző egylet folyó évi december 20-án — karácsony másodnapján — d. u. órákor a városház nagytermében rendkívüli közgyűlést tart. — Tárgy: 1. Némethi József jelentése a vizsgálatról. 2. Új tisztikar választás. Kérnek az egylet t. tagjai — igazolás végett — könyveiket magokkal hozni. Kolozsvárt, 1898. decz. 17. A választmány.

SZÍNHÁZ.

Durand és Durand. Hosszu betegség után tegnap láttuk újra a színpadon *Vendrei* Ferenczet. Azt hisszük, nemcsak a hangunk, hanem a közönség nevében is üdvözölhetjük őt. Mikor először bejött a színpadra, zúgó, percekig tartó tapssal fogadta a közönség, mi pedig megkönnyebbülten sóhajtottunk fel s körülbelül ezt gondoltuk: Csak hogy megjöttél már! Istenem, mennyi szomorú izű és besavanyított ecetes-ugorka-keverék kellett bevinnünk! Természetesen, hogy *Vendrei* Coquardiert pompásan, a legújabb humorral játszta, a mit mindnyájan elégáms pársi volt. Ezt a szerepet körülbelül 2 éve nem láttuk tőle. Hogy mint játszott milyen sokat haladt azóta: tegnap mindenki tapasztalhatta. *Leövey* (Javanon) előadó professzorán most is sokat mulattunk. *Aranka* (De la Haute Tourellen) az előadás jellegéből természetesen

mind régi szereplők. Most jönnek az új szereplők: de ezek már az előadás gyöngességeit képezték. *Tompá* sok igyekezettel játszta a fűszeres Durand szerepét. Szegény *Derblay* Fülöp! Bizonyosan sohasem hitted, hogy egy fán termettél *Durand* Alberttel! Ilyen szereposztás eszméje csak *Follinus* igazgató fejében születhetik meg. *Hős-szerelmes és vigjátéki-komikus neki tout egal.* Brávó! Maholnap *Nyárai* játszta *Hamlet*-et. Nemde? (Különben nincs mti csudálkozunk, hiszen Follinussal történt meg az a malőr, hogy a „*Lelenes*”-ben egy csecc-szopó gyereket *Aghi* Sándornak osztott ki. Jó szerencse, hogy észreveték és idejekorán *Fehérváry* Nuszának adták.) *Miklósi* Ilona (Louise), mint mindig, most is „*Miklósi Iloná*”-t játszta. Azt a Miklósi Ilonát, kinek minden színpadi tudománya az *affektálásból* áll. Ripacséknál lehet ilyesmivel imponálni, de hiába, nálunk nem. A mi izlésünk kissé finomabb s mikor ilyesmít látnak: a hideglelés kerülget. *Marosi* Adél (Paquerette), kinek tehetségéről csak minap szoltunk elismeréssel, ma teljesen elhibázta dolgát. Kisasszony, ez nem volt Paquerette! Így csak egy spanyol utcai énekesnő néz ki, nem egy pársi cocott. Ajánljuk a kisasszonynak a következőket: 1. Tanuljon a festékek banni. (Tegnap úgy festette magát, mint egy cigányt.) 2. Tanuljon izléssel öltözködni. 3. Vegyen alsósoknyát, mert akkor jobban áll a felső is. *Baróti* sok igyekezettel mosolygott. Az előadás ezeket leszámítva (!) jó volt. A színházban volt egy pár ember.

Bajor Riza vendégföllépte.

A színeszeti akadémia egyik legtehetségesebb növendéke, csütörtökön lép föl „*Denise*” című szerepében. Miután ez alkalomból csak egyszer lép föl, ehhez képest a csütörtökre kitűzött „Folt, a mely tisztit” e hétről elmarad és pénteken helyette a „*Talmi hercegnő*” kerül színre. Bajor Riza, a mint értesülünk, szerződöttési czélból vendégszerepel nálunk.

Énekesnő-jelöltek.

A kolozsvári színháznak szüksége van még két énekesnőre. Ez egész természetes, miután *Margó* Zelmá már elszereződött, *Lányi* Edit szerződését pedig nem újítják meg. Eddigélé még csak egy énekesnő-jelölről hallottunk és ez *Scheer* Paula, kiről a minapában azt írta egyik budapesti lap, hogy még a karácsonyi ünnepek alatt vendégszerepelné fog a kolozsvári színházban. A kisasszonyról épen most írt nagy elismeréssel a „*Hét*” legújabb száma is, a zeneakadémia vizsgálja alkalmából. Népszínmű-énekesnő-jelölről mindaddig semmit sem hallottunk. Alt-énekesnő, a mint értesülünk, valószínűleg *Fenyvesi* Margit lesz.

Haza. Van Sardon-nak egy hatásos darabja, melyet pár év előtt nagy sikerrel adtak a kolozsvári színházban. Az utóbbi hetek alatt két levélbeli felszólítást kaptunk, hogy ezt a szerepet osszák ki, miután a főnői szerepre most kitűnő színésznője van a színháznak: *Fáy* Szeréna. A mint értesülünk, a „Házát” közelebről kiosztotta az igazgató-ság. A darabban E. Kovács Gyula is játszik. Előadása január elejére várható.

Mulatság.

A kolozsvári Dalkör igazgató választmány a f. hó 17-én tartott ülésében elhatározta, hogy jövő év február hó első napjaiban tréfás farsangi estélyt tart, mely alkalmmal Huter Károly kiváló magyar zeneszerző által írt magyar operettel ohajta az érdeklő közönséget meglepni. A nov. hó 26-án tartott estélyen dr. Nyerges Zsigmond 1 frt. dr. Övráy Kelemené 4 frt. Hegedüs Sándor 10 frt. Biró Béla 5 frt. Pál István 3 frt. Kiss János 2 frt. Kovács Ferenc 1 frt. Loó Zsigmond 1 frt. Nagy Sándor 1 frt. Kovács Péter 2 frt. Árkossy Lajos 1 frt. dr. Bruchner Antal 1 frt. Demjén Ágoston 1 frt. Ferenczi Ignác 1 frt. felülfizetéssel járultak az egylet játékon czéljához, miért is fogadják a Dalkör részéről köszönetünk nyilvánítását. Nagy Gábor szálloda-tulajdonosnak az emeleti terem jutányos árért való átengedéseért a választmány ez uton is köszönetet szavaz. Kolozsvárt, 1898. decz. 17. Biró Béla elnök. Csiky titkár. Bottlik pénztáros.

Jótékony-ság.

A „karácsonyi bazár” részére pénzt adakoztak: Szacsavay Sándor 20 frt., br. Weselényi Miklós, id. br. Zeyk Józsefné, gr. Teleki Lászlóné, gr. Teleki Károly, gr. Haller Györgyné 10—10 frt. Br. Bánffy Dánielné, Bölönyi Józsefné, dr. Lechner Károlyné, Merza Lajosné, Rignát Albertné, br. Bánffy Albertné, Szigethi Miklósné, br. Jósika Józsefhiné, Csiky Viktorné, br. Josika Lajos 5—5 frt. Korbuly Bogdáné, Weisz Miksáné, gr. Wass Albertné 4—4 frt. Br. Bánffy Ernőné, gr. Bethlen Gergelyné, Haller Rezsőné, br. Wesselényi Istvánné, Mohay Károlyné, öz. br. Bánffy Jánosné, Somlyai Lászlóné, Tisza Lászlóné, dr. Nagy Józsefné 3—3 frt. Májai Béláné, Görtner Viktorné, Vécsey Sámuelné, dr. Engel Gáborné 1 frt 50 k.—1 frt 50 k. 2 frt. ajándékozottak: Albach Gézánné, Aubin Károlyné, Czizjak Albertné, David A.

talné, Donogány Gergelyné, br. Feilitz Art-hurné, Fekete Gáborné, Ferencz Józsefné, dr. Goth Manoné, Grätz Mórné Gyulay Árpádné, Gyulay Lászlóné, Inczédy Sámuelné, Jenői Viktorné, Kenessey Béláné, gróf Kornis Bertha, gróf Lázár Istvánné, báró Mansberg Sándorné, Övári Kelemené, Peiella Istvánné, Péterffy Sigmundné, Pisztori Mórné, br. Szent-Kereszthy Sigmundné, Szvacsiná Gézánné, Koltai gr. Teleki Lászlóné, gr. Bethlen Ödönné, Jokszmán Nándorné, gr. Bethlen Lidia, Kozma Gyuláné, Gámán Sigmundné, dr. Linder Gusztávné, dr. Farkas Lajosné, dr. Undránszky Lászlóné, Stein Gáborné, Dávida Leonné, Hóry Béláné, Molnár Józsefné, Gajzágó Antalné, Schwarcz Adolné, Rigó frigyessné, dr. Vályi Gáborné, dr. Szabó Dénesné, gr. Wass Otília, Végh Bertalanné, Holdamph Gerőné, Czetz Jánosné, doktor Farkas Gézánné, báró Györfly Gézánné, Éjszaki Károlyné, Rucska Jánosné, Petkiné báró Kemény Anna, Rucska Lajosné, Csiki Imréné, Filep Samuné, gróf Mikes Leopoldné, Özv. Felméri Lajosné, Schandel Mihályné, Felete Nagy Béláné, Heinrich Józsa. Öz. Kiszely Endréné, Kádár Jánosné, dr. Márki Sándorné, Szele Ferenczné, Pál Ferencz, gr. Bethlen Róza. 2—2 frt. Meixner Józsefné, dr. Purjesz Sigmundné, Neuman, Felszeghi Dezsőné, Horváth Kálmánné, Csávási Gyuláné, dr. Brandt Józsefné, Léhman Róbertné, Öz. Kabdebó Béláné, dr. Scheitz Vilmosné, br. Rudnyánszkyne, Elekcs Károlyné, Gyárfás Benedekné, dr. Hőcz Kálmánné, Merza Józsefné, Bocskor Mihályné, Bogdán Péterné, Gajzágó Manoné, Almasán U., János Vilma, Weisz Mór és nővére, Herceg Lajosné, Stuckheil Gyuláné, dr. Turcsa Jánosné, De Gerandó Antonina, Denk Maringerné, Judig Arturmé, dr. Apáthy Istvánné, Kovács Ferencz, Radó Elekne, Pongrácz Lajosné, Kőváry Lászlóné, Reményik Lajosné, Reményik Károlyné, Első magyar ált. biztosító, Czizjak Károlyné, Trandafir Miklósné, Szöcs Géza, Palkovics Albertné, Öz. Weisz Lipótné, Akoncz Sándorné, Hajos János, Klug Lipótné. id. Varga Dánielné 2—2 frt.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításai, és sürgöny-levelei.)

A „Simplicissimus” pöre.

Lipese, decz. 19.

Abban a pörben, a melyet a „Simplicissimus” című müncheni éleclap ellen a császár palesztinai utja alkalmával közölt illusztrált költeményekben foglalt felségstértés miatt indítottak, Keine rajzoló két rendbeli felségstértésben bűnösnek találták és félévi fogságra ítélték. Lange, a Simplicissimus kiadója és Wedekind, az inkriminált költemények szerzője ellen, a kik külföldön vannak, külön eljárás van folyamatban.

Horvát országgyűlés.

Zágráb, decz. 19.

Az országgyűlés harmadik olvasásban is elfogadta a kiegyezési provizóriumot és általánosságban s részleteiben letárgyalta az indemnity-javaslatot. A vita során a koalíció kijelentette, hogy nem vesz részt a tárgyalásban. Staresevics Dávid hosszabb beszédben okolta meg a koalícióból való kilépését és Mazzurá-nak a kiegyezési provizóriumhoz benyújtott módosító indítványát. A vitában részt vettek: Plivierics dr. és Khuén Hédeváry bár a javaslat mellett, Frank dr. a javaslat ellen.

A legközelebbi ülés holnap lesz.

Rablógyilkosok elítélése.

Krakó, decz. 19.

Az esküdtszék Hams Tamást Szostek földbirtokos meggyilkolása és kirablása miatt kötelhalára, feleségét pedig börtöl szigorított egy évi súlyos börtönrre ítélte. Mind a kettő főlebbezett.

Népgyűlések a vidéken.

Budapest, decz. 20.

Sopronból írják a „Kel. Ért.”-nek, hogy az ottani polgárok és a szociáldemokraták vasárnap délután mintegy 1000-en népgyűlést tartottak, melyen Zombory Géza városi képviselő beszélt a lex-Tisza ellen s általános szavazati jog behozatala mellett. Elhatározta ezen gyűlés, hogy a lex Tisza ellen tiltakozó kérvényt adnak be, továbbá, hogy a Budapestben éppen akkor együtt volt hasonló népgyűlést táviratilag üdvözlök.

Ugyancsak vasárnap délután tartottak népgyűlést a szegedi szociáldemokraták, melyen számos tanyai lakos is részt vett. Napirenden volt: a köz szabadság és a népjogok, továbbá az általános választói jog. Beszédet tartottak Pollák Béla és Abraham Béla szociálisták. A gyűlés szintén a Tisza-lex ellen foglalt állást, Polczner Jenő képviselőt pedig felhívták, hogy az általános szavazati jog mellett tartsa ki az állást.

A függetlenségi párt kiáltványa.

Budapest, decz. 20.

A függetlenségi párt kiáltványa a nemzethez ma megjelent. A kiáltvány bevezetésében ismerteti a mostani szerencsétlen politikai viszonyokat, majd így folytatja:

Ime tehát megmértetett 1867, és e törvénynek értéke kicsinynek találtatott mihelyt alkalom lett volna oly részüket érvényesíteni, melyek a nemzet jogait védik. Üres betűvé zsugorodott érték lett, melyet szétmar az erőszak, az önzés szövetkezőse. Ide jutottunk polgártársaink! Itt állunk a törvényeknek és jogoknak romjain.

Most már inkább az ország alkotmányát teszi tönkre az országgyűlés többsége, mint sem, hogy e törvényt végrehajtáná és meghajolna az Isteni ítélet előtt, mely váratlanul nyújtotta a sovargó nemzet felé hazánk függetlenségét, a magyar nép jólétének biztosítékát.

Polgártársak!

A függetlenségi és 48-as párt nem tűri el a törvénytértést, nem mond le elveiről, nem ejti el az ország sarkalatos jogait.

Oda kiáltjuk a törvénytpró kormányoknak, hogy eddig s ne tovább.

Nem kockáztatjuk az államháztartás folytonosságát, mert nyitva van az ut, melyen el azonnal biztosítható.

Küzdelmünk tehát, a törvény küzdelme egy hatalmi forradalom ellen, a nemzet jövőjének küzdelme az enyészet ellen, mely elsodorná fajunkat, ha kihalt volna belőle a jogérzet és törvénytisztelet.

Küzdünk és küzdeni fogunk, mert ki nem elég erős megvédeni azt, mi már megvan, annak nincs joga többért, hazánk függetlenségéért küzdeni.

Mi nem csüggedünk. Ti pedig polgártársak, támogassatok.

Ne nyugodjunk addig, míg az ország törvényein és alkotmányán ejtett csorbát, ki nem köszörüli.

Nem is fogunk nyugodni, míg hazánkat be nem vezetjük a magyar függetlenség felszentelt templomába.

Országgyűlés.

Budapest, decz. 20.

A képviselőház mai ülésének a napirend előtt Bánffy Dezső báró kívánt reflektálni a tegnapi szónokok beszédjére, de nem hallgatták ki.

Ezután Rohonczy szólt fel Bartha Miklós tegnapi közbekiáltására.

„Ma meggyilkolják az alkotmányt, holnap meggyilkolják a királyt.”

Reményli, ugymond, hogy Bartha Miklós legmélyebb sajnálatának fog kifejezést adni e közbeszólása felett.

Bartha Miklós ekkor még nem volt jelen a Házban s így nem reflektálhatott rögtön Rakovszky figyelmeztetésére. Csak később a mikor megjelent tiltakozott az ellen, hogy képviselő képviselő társát figyelmeztesse.

Ezuttal köszönettel veszi azonban és kijelenti, hogy nem oly értelemben használta a kifejezést, a mint értelmezik.

Polónyi Géza nagyszabásu beszédében rámutat a kormánypárt azon előkelőségeire a kik a pártot ott hagyták. A kormánypárt ugymond folyton hangoztatja, hogy rosszul tölti be az ellenzék szerepét, hát miért nem lesz ellenzék a kormánypárt, hogy megmutassa, miképpen harcoljon az ellenzék?

Önök növelik nagygyá a Polják Bélákat, Sámuel Lázárokat, Arányi Miksákat.

Jogosultak tehát Önökkel szemben a bosszu korbácsának suhogtatása s önökötől maholnap már korbácscsal a kezükben kell számon követelni a veszendőbe jutott nemzeti javakat.

Az ellenzék küzdelme nem személyes, mert a Bánffy személyében a bűnös Tisza-rendszert akarja lerombolni.

Majd ezt kiáltja oda a többségnek: Önök mindenáron Bánffyt akarják megtartani. A koronát és nemzetet egyaránt veszélyeztetik egy tökfilkóért.

Viharos tetszés.

Madarász elnök mérsékletre inti szót.

Rakovszky István beszédében hosszason foglalkozott Perczel jelöltetésével, a ki majd a Ház tekintélyét semmibe se fogja venni.

E megfigyzésre Bánffy próbált felelni, de abban a pillanatban, a mint selyem sipkáját levette, a mi az jelenti, hogy beszélni akar egyszerre ki-

Bánffy azonban már nem törődik azzal, hallgatják-e vagy sem, most is beszélt, holott senki sem hallotta, hogy mit mondott.

Ezalatt bizonyos derűtséggel konstataáltak az ellenzéken.

Ni, Asboth is a kilépettek közé ült.

Ezután következett a nap mai eseménye.

Gróf Csáky jelentkezett szólásra.

A liberális éra kultuszminisztere erős beszédet mondott. Elítélte ugyan az obstrukciót is, de aztán teljes mellet a kormány ellen fordult és megremegett a piros bársonyszékek félköré csapásainak súlyától.

Kivált Bánffy ellen tört, kinek szemére vetette az összeférhetlenségi eseteiktől a Desseffy-ügyig, bünei sorozatát.

Aztán a Tisza-lexre tért át s itt széttépte a hazugságok szövénnyét.

Kijelenti, hogy nem volt előzetes tudomása arról, hogy a Tisza-lexet alá fogják iratni.

Ha tudja, elmegy a híres konferenciára s megakadályozza.

Magát a javaslatot **országgyűlési törvényt pótló párttörvénynek mondotta, mely felhatalmazást ad minden törvénytelenségre.**

Hogy szíszeggett, hogy mozgott erre Bánffy és a Tiszák gárdája.

Hát mikor Csáky gróf odakiáltotta:

Kibontakozásra csak egy ut van: **Kormányválság vagy még inkább kormányelnök válság.**

A kockát a kilépettek elvetették s soha többé vissza nem térhetnek, **míg Bánffy miniszterelnök s a Tiszák uralma meg nincs törve.**

Viharos tetszés.

Csáky vádját Hegedüs próbálkozott megdönteni.

Hegedüs után Szentiványi Árpád döngötte a kormányt és pártját.

Polónyi Géza maró szatirával beszélt még ezután.

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

NYILTTÉR.

Főtér 18. sz. alatti üzletemet

Január 1-ére már kiadtam.

Hogy a helyiséget nevezett időre átadhassam, a raktáromon még nagy mennyiségben lévő *déli gyümölcs-, csemege-, fűszer- és vegyesárukat minden elfogadható árban eladom és ezzel együtt a berendezést is.*

A n. é. közönségnek eddigi szíves pártfogásáért köszönetet mondra, bátor vagyok figyelmét e fölötté kedvező bevásárlási forrásra felhívni.

Kiváló tisztelettel

Péterffy Mór.

2—3.

Ma, kedden estére

Széchenyi-tér 20. sz. alatt lévő bor-üzletemben, családi *dísznő-torra* s *kiváló jó borokra* meghívom t. ösmerőseimet.

Kolozsvárt, 1898. decz. 20.

Tisztelettel

Schuller Lajos.

Valódi borok mindenkor kaphatók, kívánatra házhoz szállítom.

Van szerencsém **hatóságilag** megvizsgált, kitűnő minőségű, valódi és tisztán kezelt **boraimat** a n. é. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Kiváló tisztelettel

Fenyves Mór

bornagykereskedő, Belmagyar utca 30. sz.

(2—7)

Gazdák Figyelmébe!

„Erdélyi Gazda”

1899. január 1. től:

„Hetilap” lesz!

Szerkesztő:

Tokaji László, ar. 6. 9. 8. titkára.

Előfizetési ár 1 évre: 6 forint; 1/2 évre: 3 ft; 1/4 évre: 1 ft. 50 kr. Előfizetők a leendő beküldendő.

Szerkesztőség kiadóhivatal:

Kolozsvár, Bethlen utca: 41. sz.

